

NHẬP MÔN TRÍ TUỆ NHÂN TẠO

CHƯƠNG 2

GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ BẰNG TÌM KIẾM

Nội dung

- Biểu diễn bài toán trong KGTT
- Tìm kiếm mù (uninformed search)
- Tìm kiếm heuristic (informed search)
- **Cây trò chơi, cắt tỉa alpha –beta**
- Bài toán thoả mãn ràng buộc

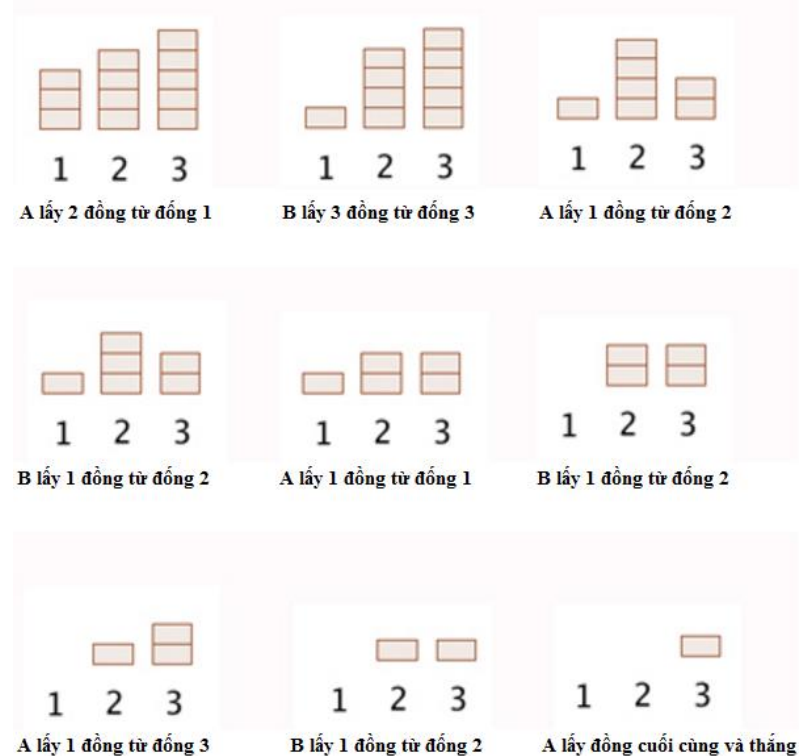
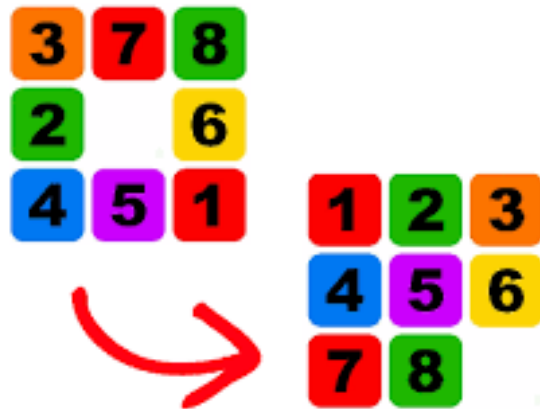
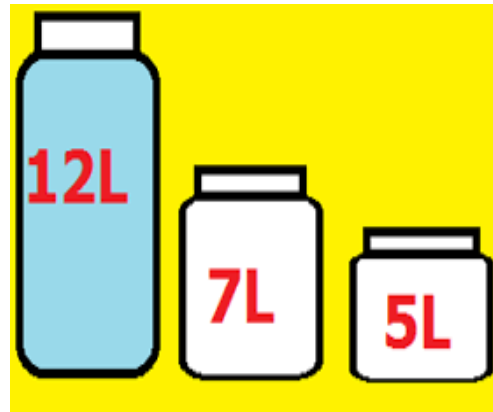
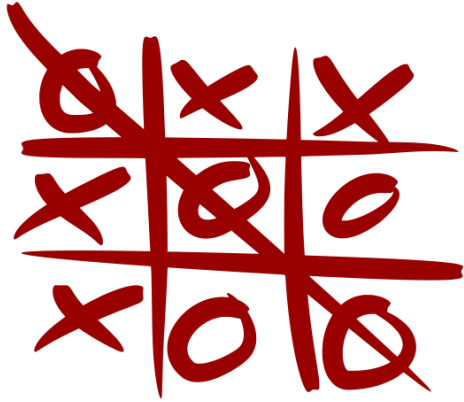
TÌM KIẾM ĐỐI KHÁNG

Cây trò chơi

Chiến lược cắt tỉa alpha – beta

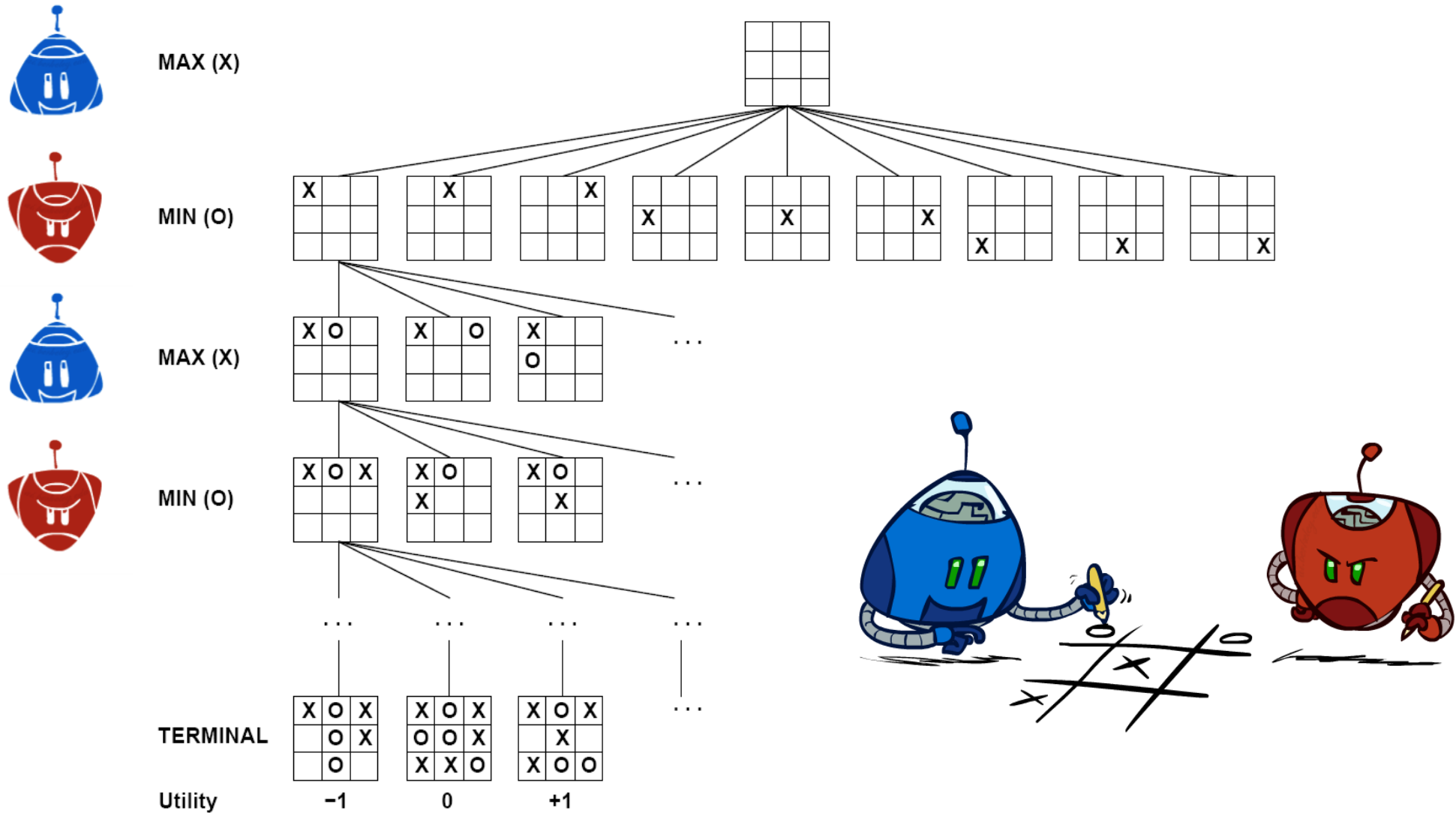
Sự khác biệt giữa các bài toán?

Giả sử có 3 đồng, mỗi đồng lần lượt có 3, 4, 5 đồng xu

- Có hai người chơi, khi đến lượt, người chơi có thể lấy một số lượng tùy ý đồng xu từ một đồng duy nhất.
- Họ phải lấy ít nhất 1 đồng xu và họ không được lấy các đồng xu từ đồng khác.
- Người thắng là người lấy đồng xu cuối cùng, nghĩa là không còn đồng xu nào sau nước đi của người đó

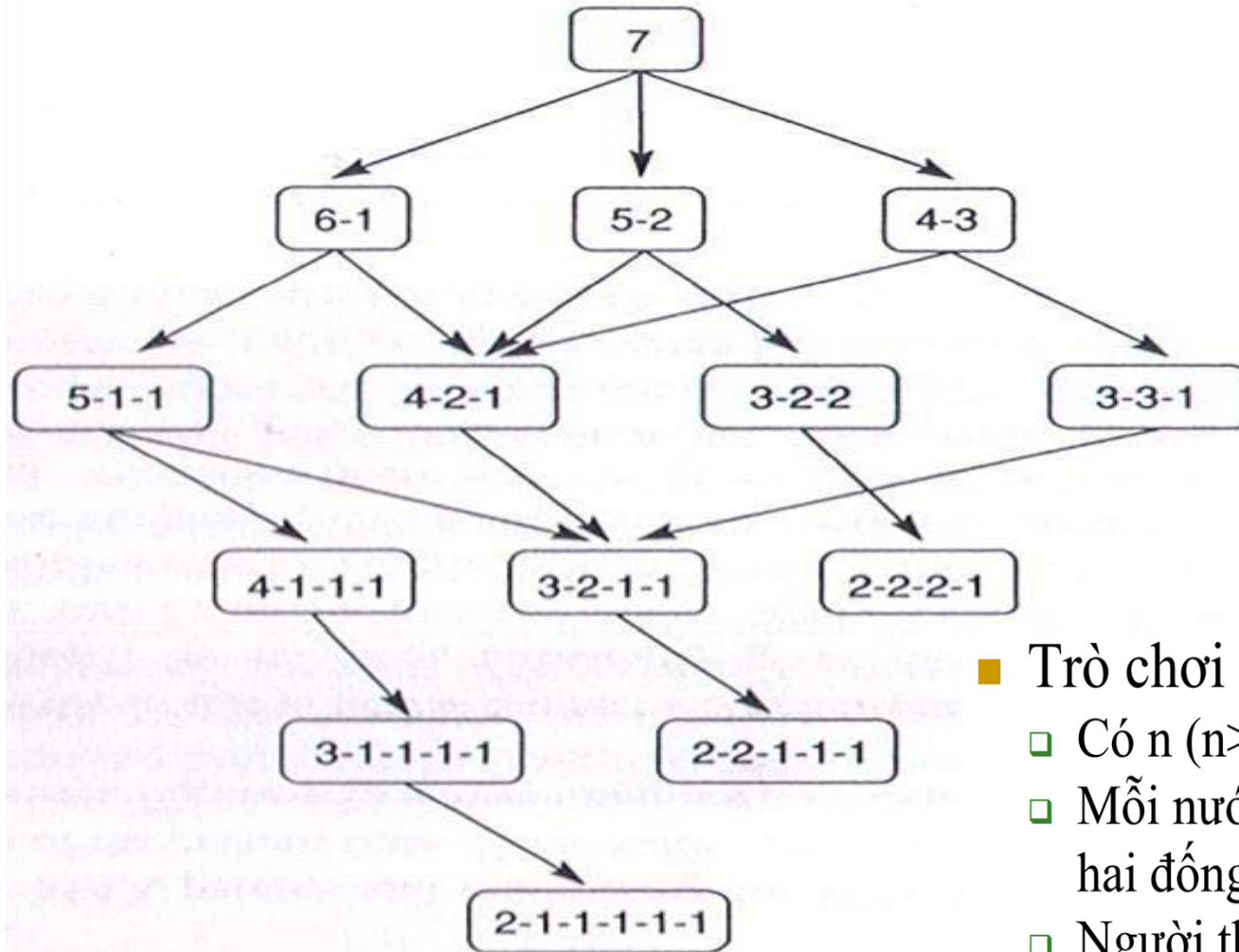
Cây trò chơi Tic-Tac-Toe

Cây trò chơi

- Trò chơi một trong những đặc tính được xem là “thông minh” của con người
- Trò chơi là phiên bản “F1” của AI
- Đã đạt được những thành tựu đáng kể
- Ở đây ta chỉ xem xét các dạng trò chơi trí tuệ, đối kháng (board game)

Không gian trạng thái trò chơi Nim

■ Trò chơi Nim

- Có n ($n > 2$) đồng xu
- Mỗi nước đi, người chơi chia các đồng xu này thành hai đống nhỏ có số lượng mỗi đống khác nhau
- Người thua sẽ là người cuối cùng không chia được theo yêu cầu của bài toán

Ứng dụng Heuristic trong các trò chơi

- ❑ Sử dụng không gian trạng thái để giải quyết bài toán
 - *Tìm kiếm mù*
 - *Tìm kiếm heuristic – có thông tin bổ sung*
 - *Sử dụng Heuristic cho trò chơi*
- ❑ Ý tưởng chung
 - *Có 2 người tham gia vào quá trình sinh trạng thái*
 - *Bạn tạo ra trạng thái này, đối thủ của bạn sẽ tạo ra trạng thái kế tiếp với mong muốn đánh bại bạn*

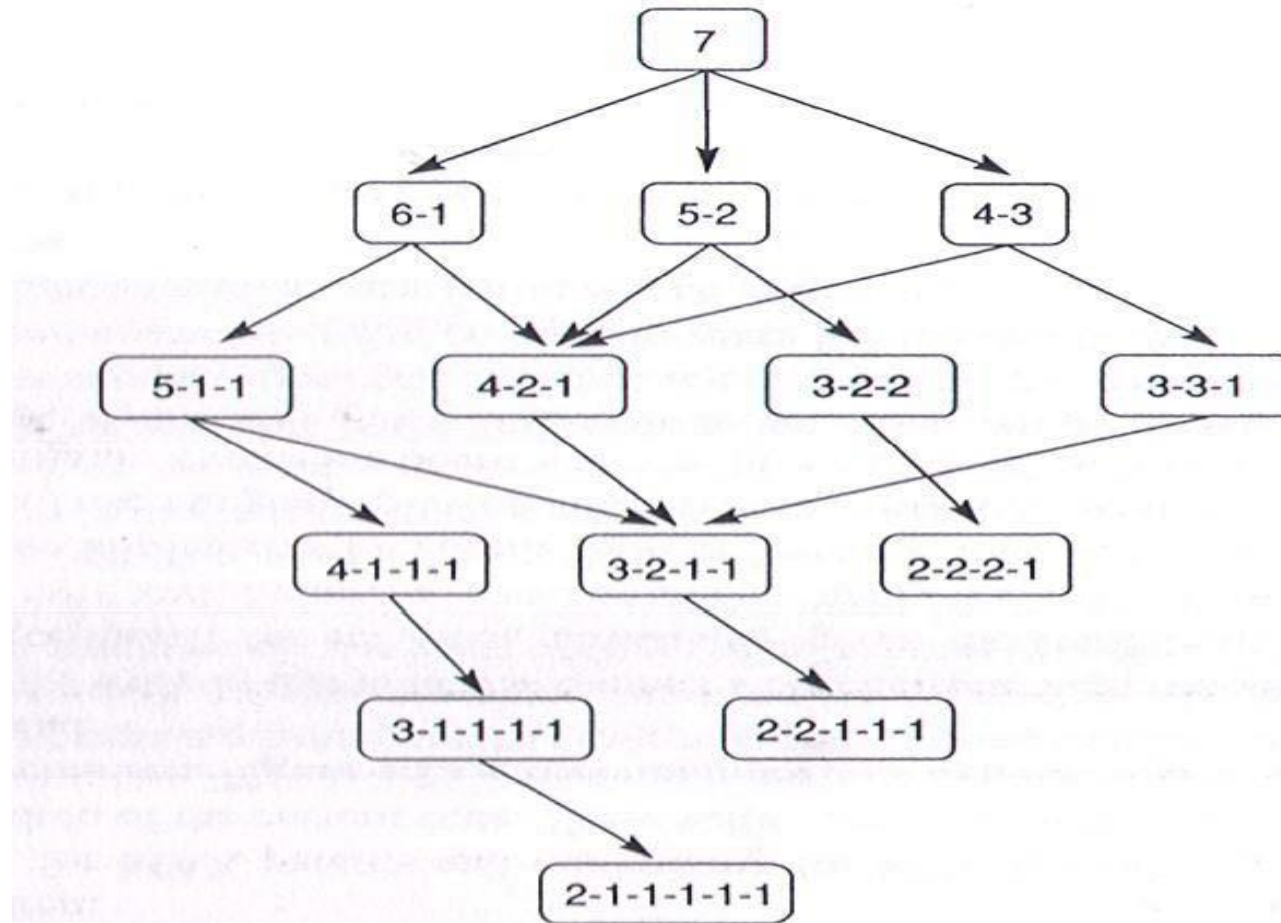
Ứng dụng Heuristic trong các trò chơi

■ Trò chơi Nim:

- *Một số token (đồng xu, mảnh gỗ...) được đặt giữa 2 đối thủ.*
- *Ở mỗi lượt đi, người chơi phải chia các token thành 2 phần (không rỗng) với số lượng khác nhau. VD: 6 token có thể được chia thành 5 - 1, 4 - 2 (trường hợp 3 - 3 là không hợp lệ)*
- *Khi các token không thể được chia một cách hợp lệ ở lượt chơi kế tiếp, người chơi thuộc về lượt đi đó sẽ thua cuộc.*

Giải thuật minimax

- Không gian trạng thái trò chơi Nim

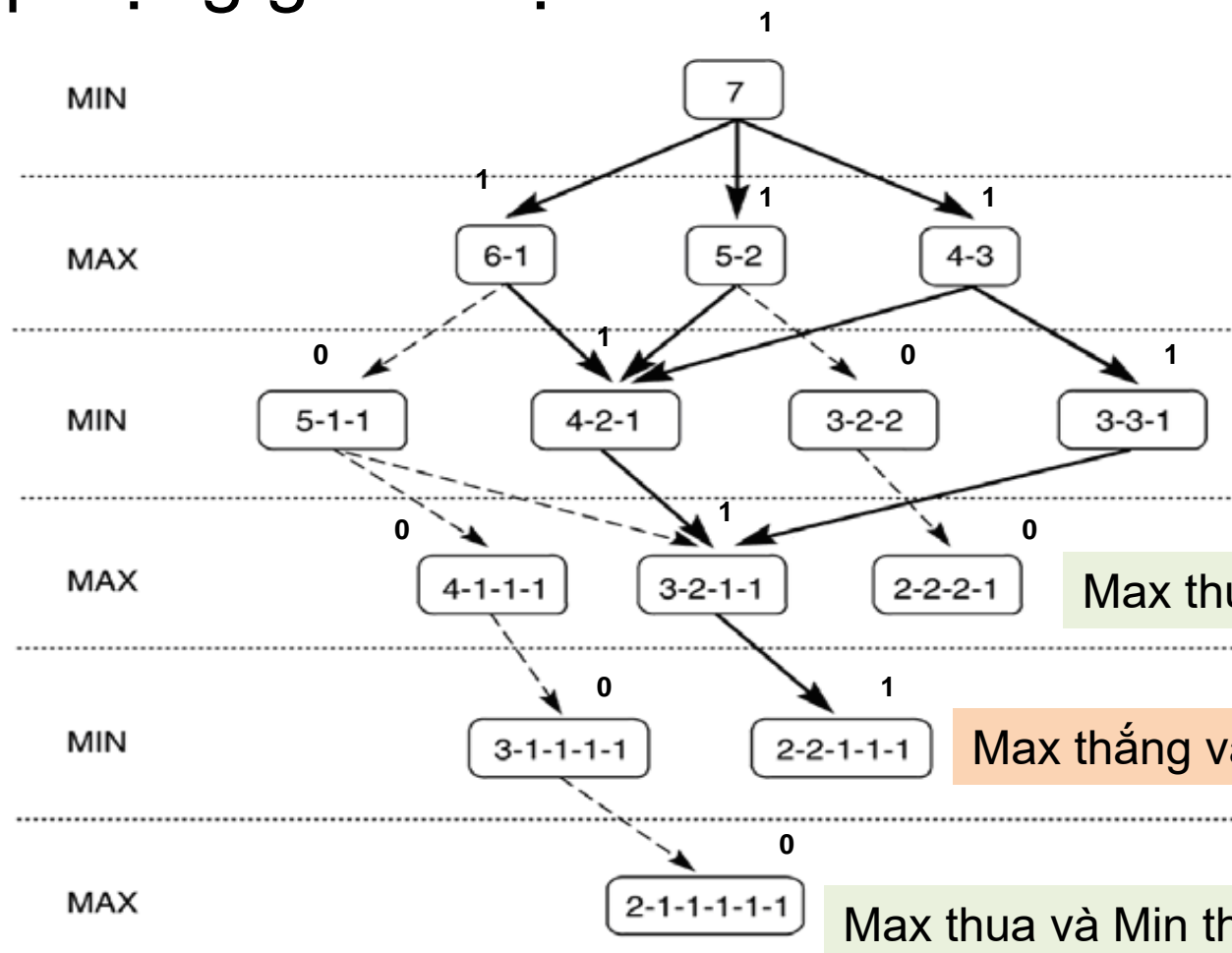
Giải thuật minimax

■ Giải thuật minimax:

- Một đấu thủ trong trò chơi được gọi là **MIN** và đấu thủ còn lại là **MAX**. Max đại diện cho người chơi luôn muốn chiến thắng. Min đại diện cho người chơi cố gắng cho người max giành số điểm càng thấp càng tốt.
- Giá trị của nút lá:
 - 1 nếu là MAX thắng,
 - 0 nếu là MIN thắng (MAX thua)
- Minimax sẽ truyền các giá trị này lên cao dần trên đồ thị, qua các nút cha kế tiếp theo các luật sau:
 - Nếu trạng thái cha là **MAX**, gán cho nó giá trị **lớn nhất** có trong các trạng thái con.
 - Nếu trạng thái cha là **MIN**, gán cho nó giá trị **nhỏ nhất** có trong các trạng thái con.

Giải thuật minimax

■ Áp dụng giải thuật minimax vào trò chơi Nim

Chọn các nước đi
– trạng thái có
mũi tên liên tục

Max thua và Min thắng

Max thắng và Min thua

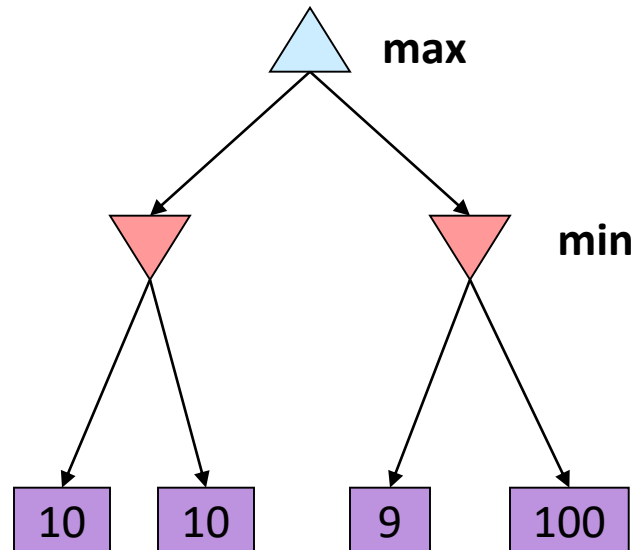
Max thua và Min thắng

■ Minimax đến độ sâu lớp cố định

- Đối với các trò chơi phức tạp, đồ thị KGTT có khả năng không được triển khai đến các nút lá
- KGTT chỉ có thể được triển khai đến một số mức xác định (tùy vào tiềm năng về thời gian và bộ nhớ) \Rightarrow tính trước n nước đi
- Vì các nút lá của đồ thị con này không phải là trạng thái kết thúc của trò chơi \Rightarrow không xác định được các giá trị thắng - thua (1 hoặc 0)
- Cần sử dụng một hàm đánh giá Heuristic nào đó
- Giá trị nút lá là các giá trị Heuristic đạt được sau n nước đi kể từ nút xuất phát (tùy vào hàm đánh giá Heuristic cụ thể)
- Các giá trị này sẽ được truyền ngược về nút gốc tương tự như trong trò chơi Nim, và chỉ là giá trị của trạng thái tốt nhất có thể.

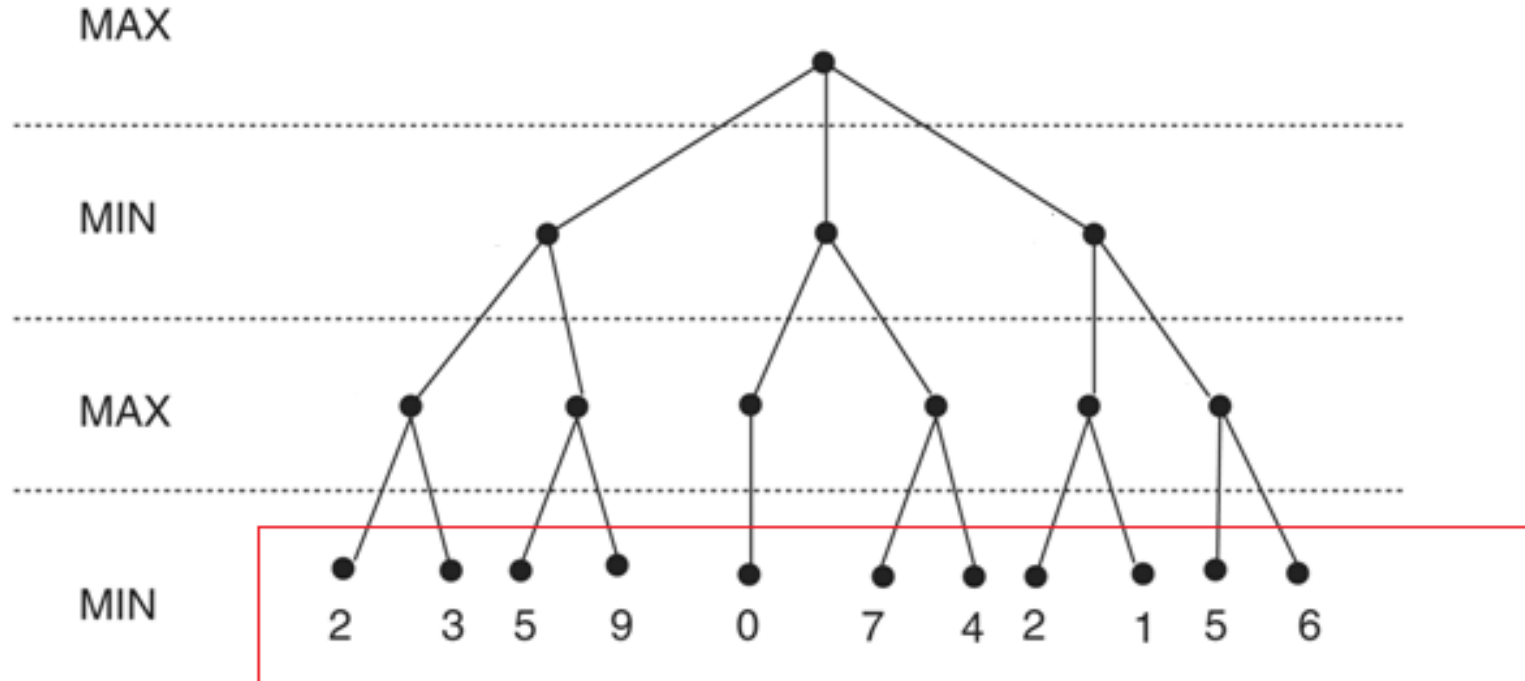
Minimax với độ sâu lớp cố định

- Các **nút lá** được gán các giá trị *heuristic*
- Còn giá trị tại các nút trong là các giá trị nhận được dựa trên giải thuật Minimax

Minimax với độ sâu lớp cố định

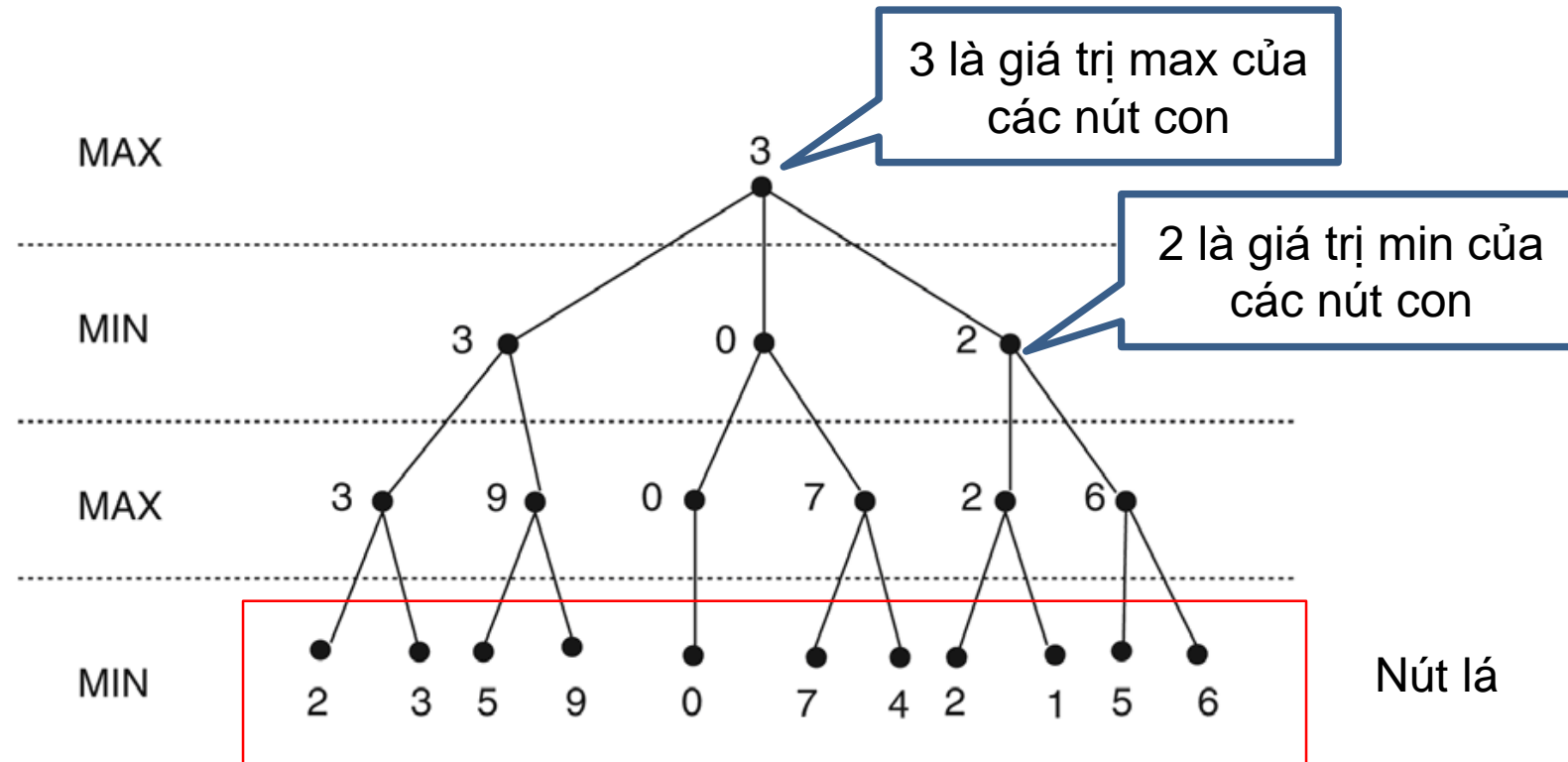
- Ví dụ cho KGTT giả định và giá trị Heuristic của các nút lá. Hãy tính giá trị của các nút còn lại.

Nút lá và giá trị Heuristic

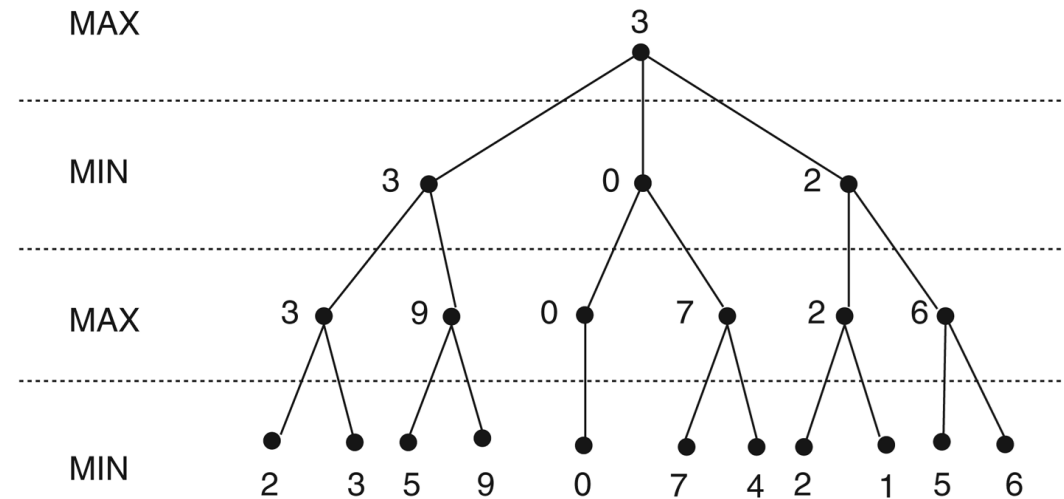
Minimax với độ sâu lớp cố định

■ Ví dụ:

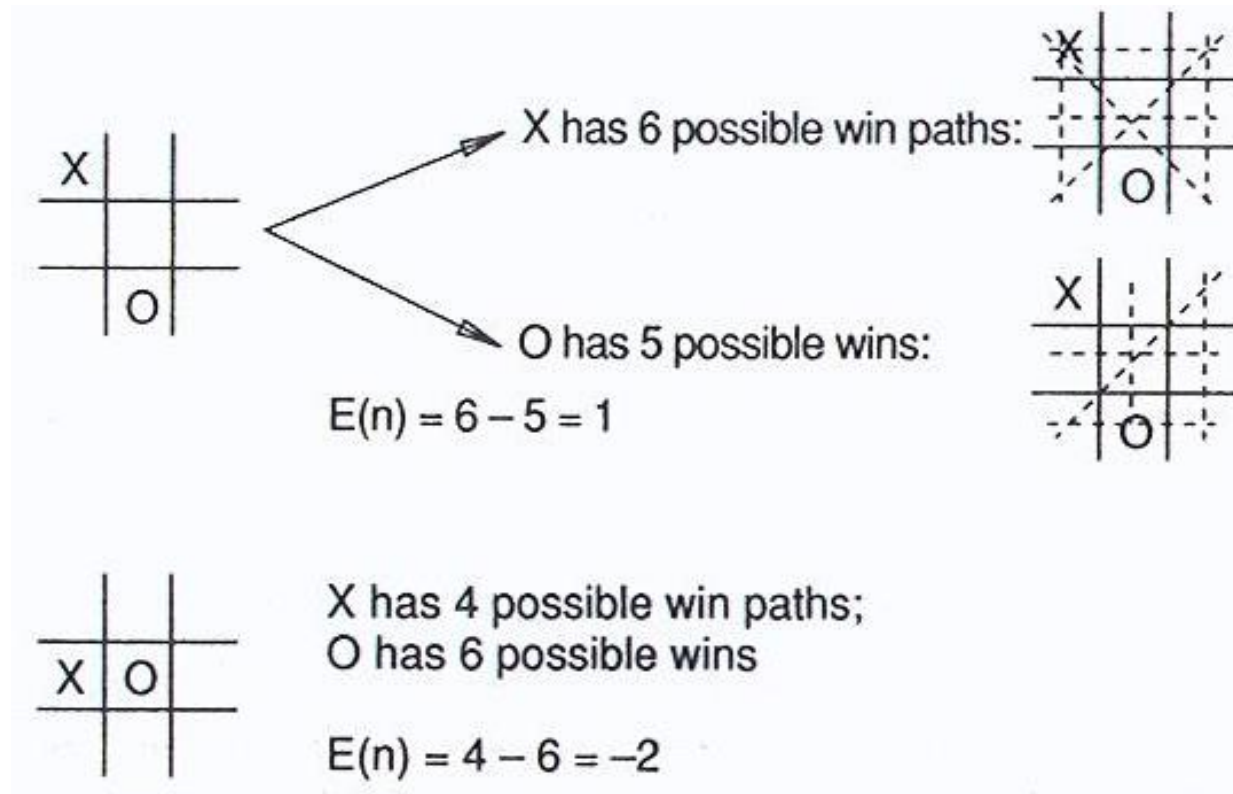
Minimax với độ sâu lớp cố định

- Minimax đối với một KGTT giả định.

- Các nút lá được gán các giá trị *heuristic*
- Còn giá trị tại các nút trong là các giá trị nhận được dựa trên giải thuật Minimax.

Heuristic trong trò chơi tic-tac-toe

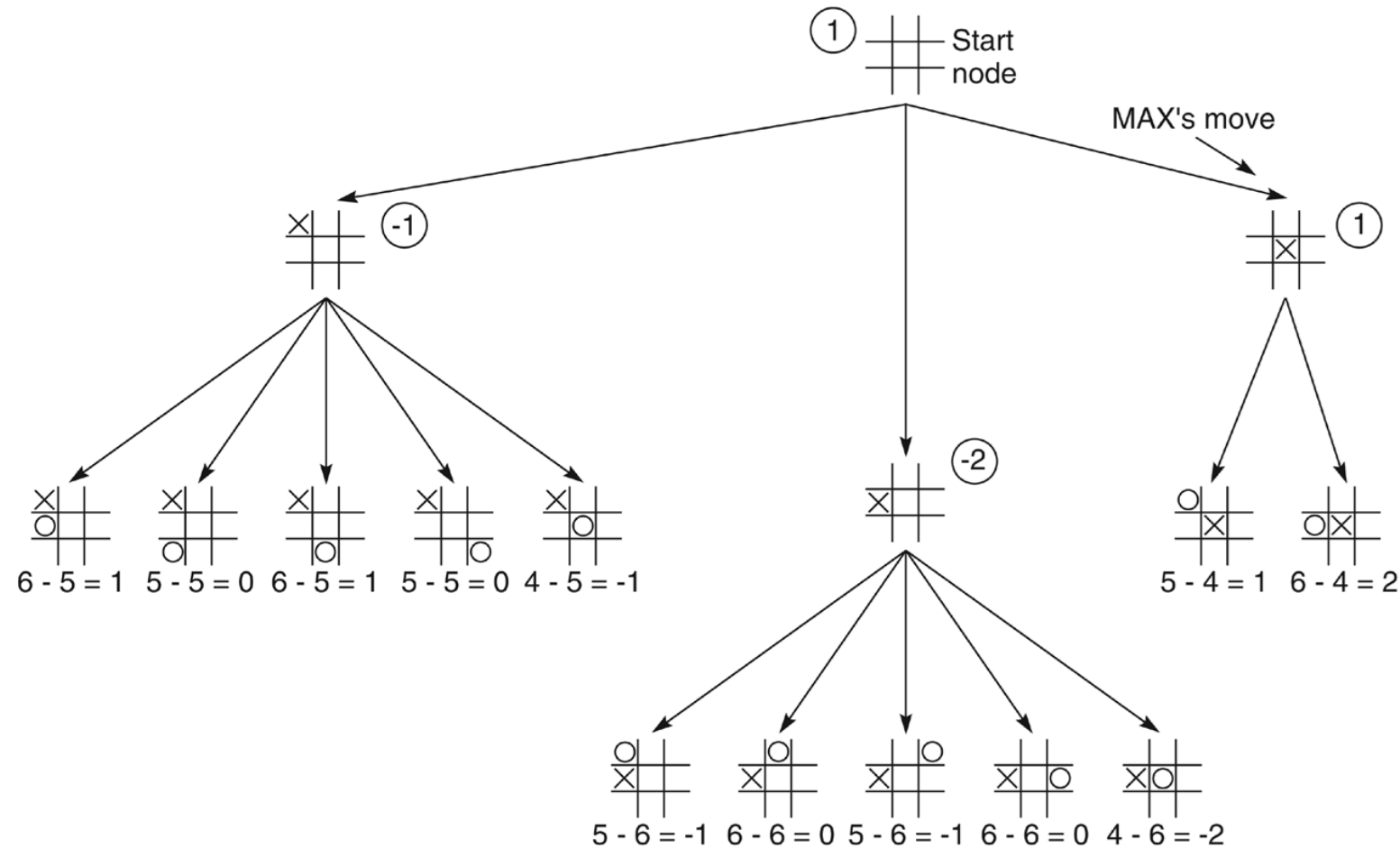

Hàm đánh giá Heuristic: $E(n) = M(n) - O(n)$

Trong đó:

- $M(n)$ là tổng số đường thắng có thể của tôi
- $O(n)$ là tổng số đường thắng có thể của đối thủ
- $E(n)$ là trị số đánh giá tổng cộng cho trạng thái n

Minimax 2 lớp được áp dụng vào nước đi mở đầu trong tic-tac-toe

Hàm Heuristic:

$$E(n) = M(n) - O(n)$$

Trong đó:

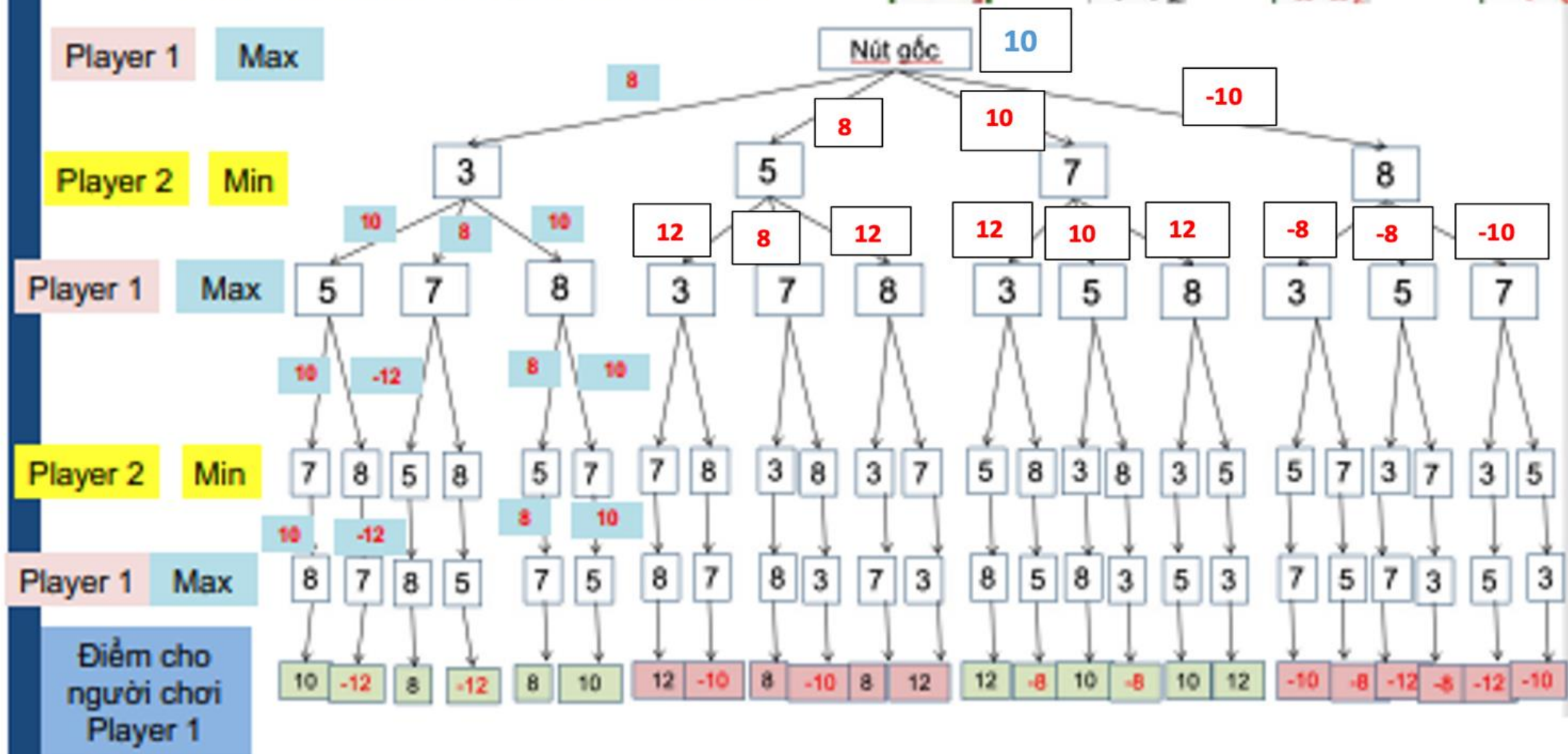
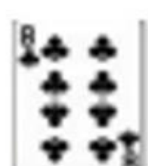
$M(n)$ là tổng số đường thẳng có thể của tôi

$O(n)$ là tổng số đường thẳng có thể của đối thủ

$E(n)$ là trị số đánh giá tổng cộng cho trạng thái n

Trích từ Nilsson (1971).

Bài toán bắt lá bài

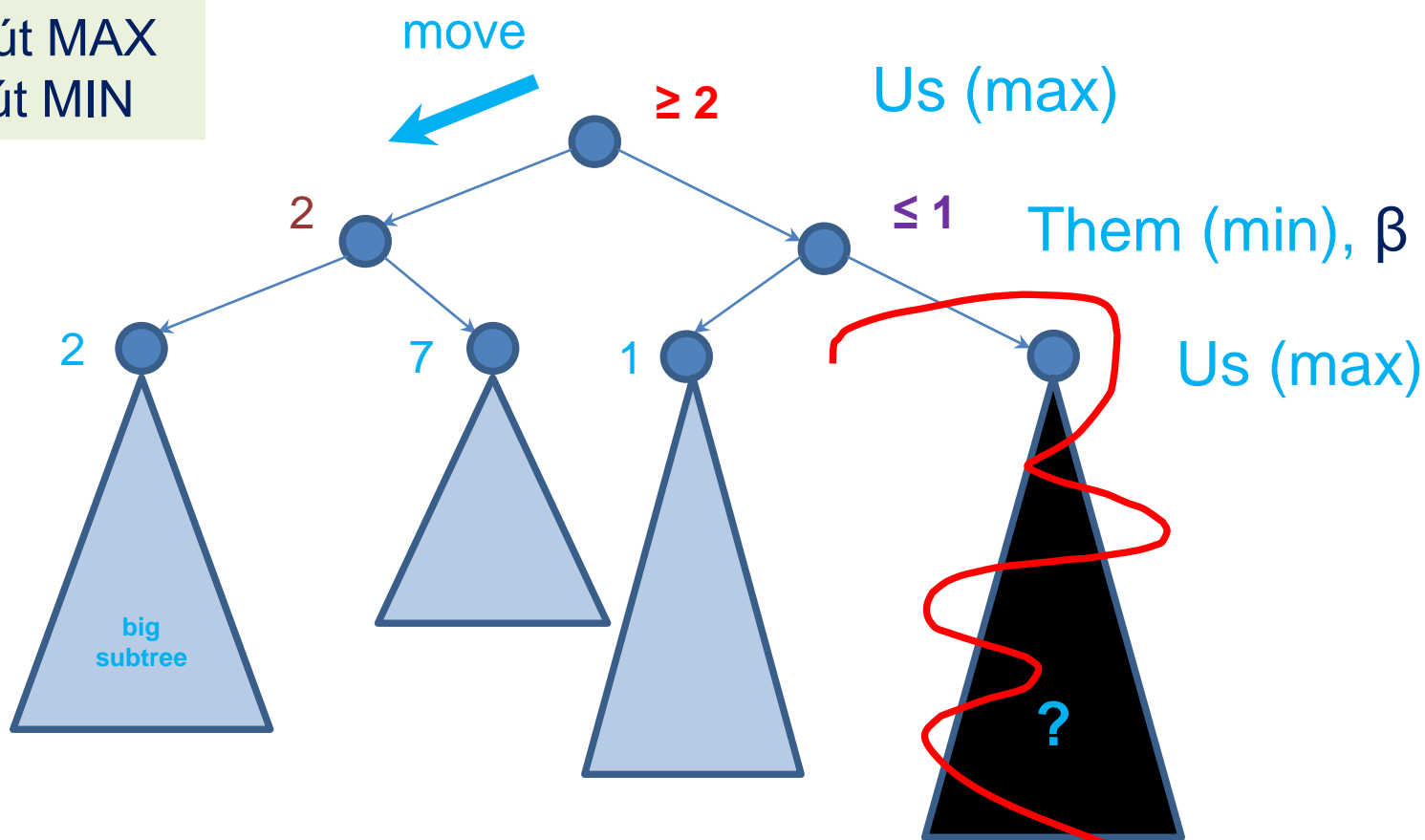

Thủ tục cắt tỉa alpha – beta

- Tìm kiếm alpha – beta thực hiện theo kiểu tìm kiếm sâu.
- Hai giá trị α , β được tạo ra trong quá trình tìm kiếm.
 - α gắn với các nút MAX, không giảm.
 - β gắn với các nút MIN, không tăng.
- Luật cắt tỉa alpha – beta: Quá trình tìm kiếm có thể kết thúc bên dưới:
 - Nút MIN có $\beta \leq \alpha$ của nút cha MAX bất kỳ (α -cut)
 - Nút MAX có $\alpha \geq \beta$ của nút cha MIN bất kỳ (β -cut)

α -cut

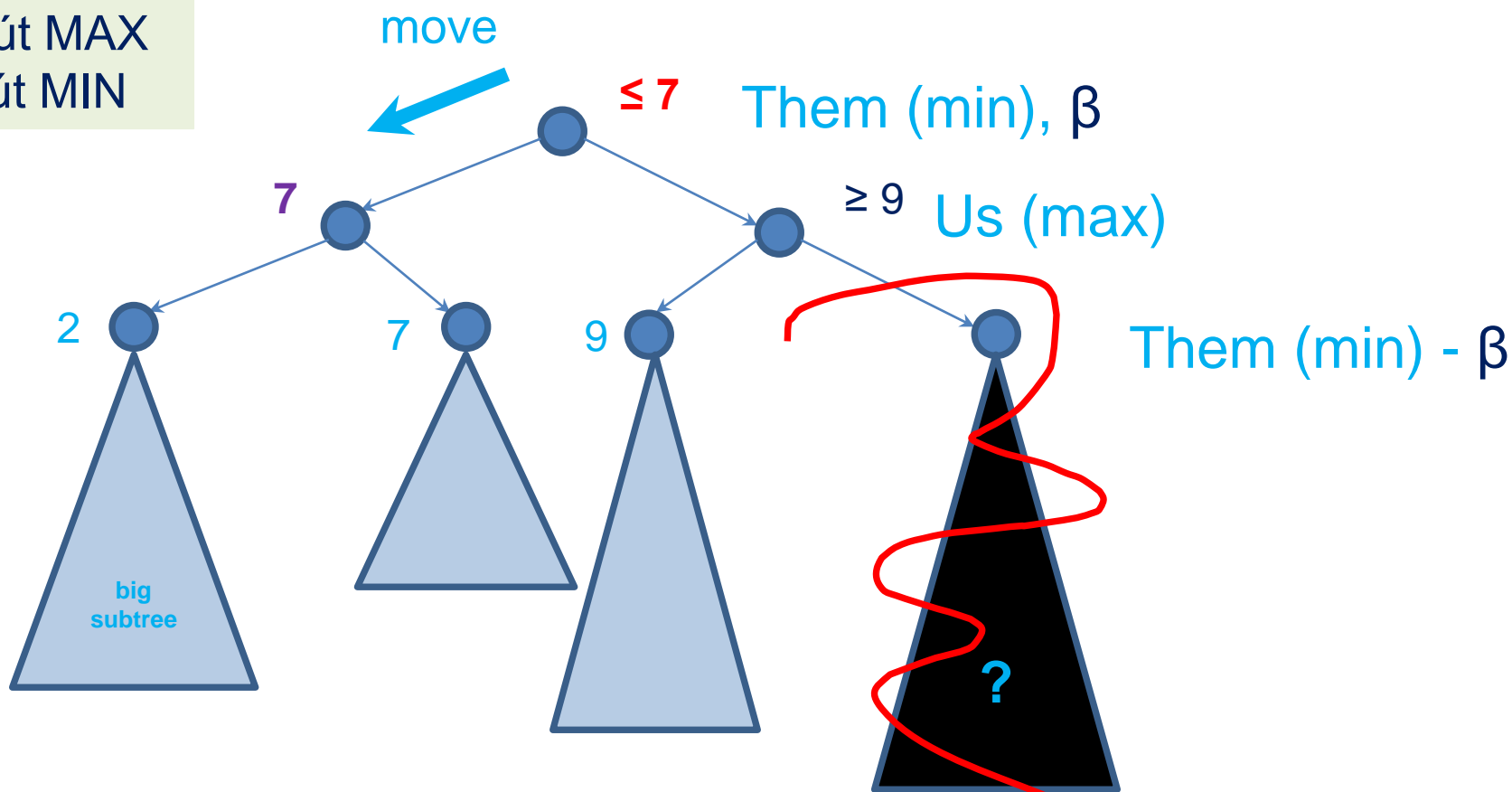
α gắn với các nút MAX
 β gắn với các nút MIN

Nút MIN có $\beta \leq \alpha$ của nút cha MAX bất kỳ (α -cut)
 Nút MAX có $\alpha \geq \beta$ của nút cha MIN bất kỳ (β -cut)

β -cut

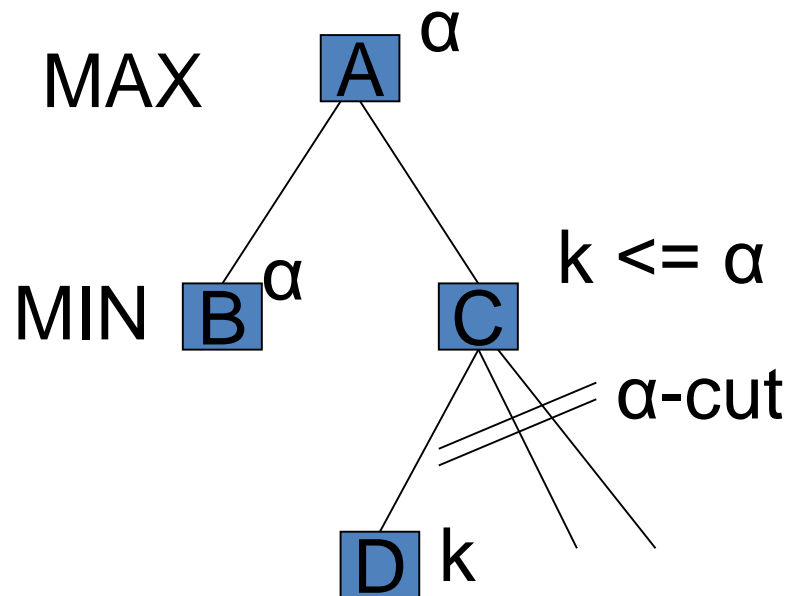
α gắn với các nút MAX
 β gắn với các nút MIN

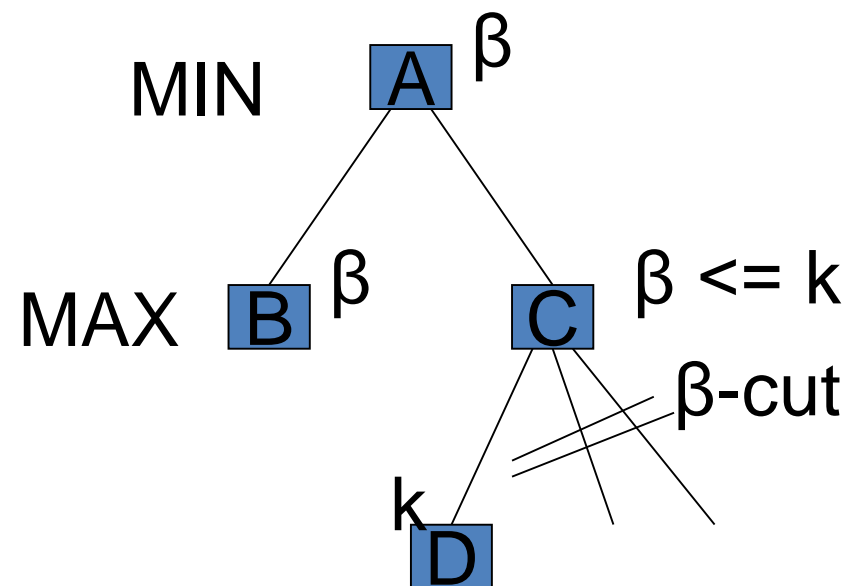
Nút MIN có $\beta \leq \alpha$ của nút cha MAX bất kỳ (α -cut)
Nút MAX có $\alpha \geq \beta$ của nút cha MIN bất kỳ (β -cut)

Thủ tục cắt tỉa alpha – beta

■ α -cut

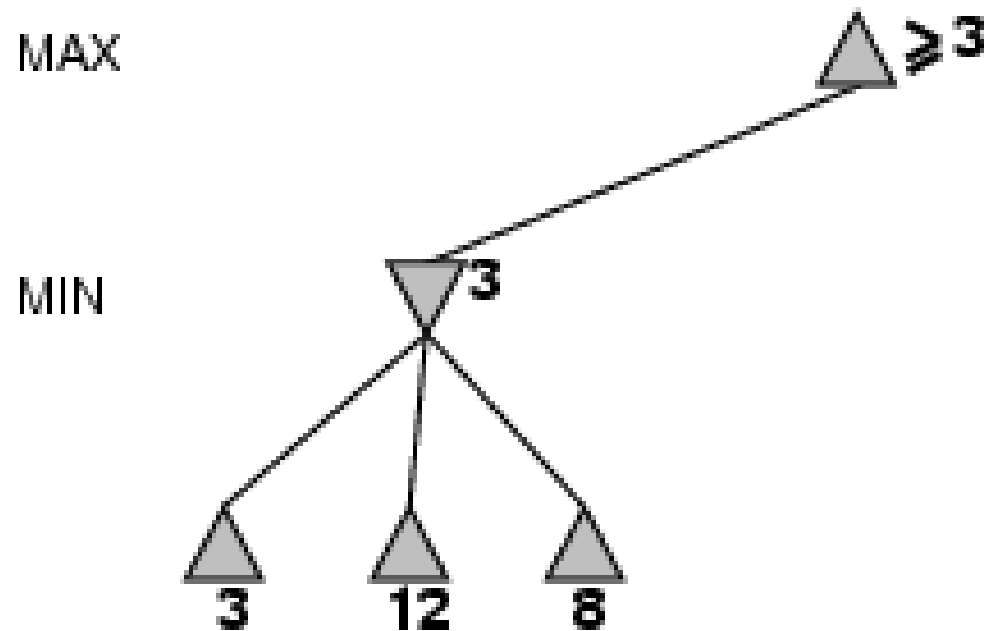

β -cut

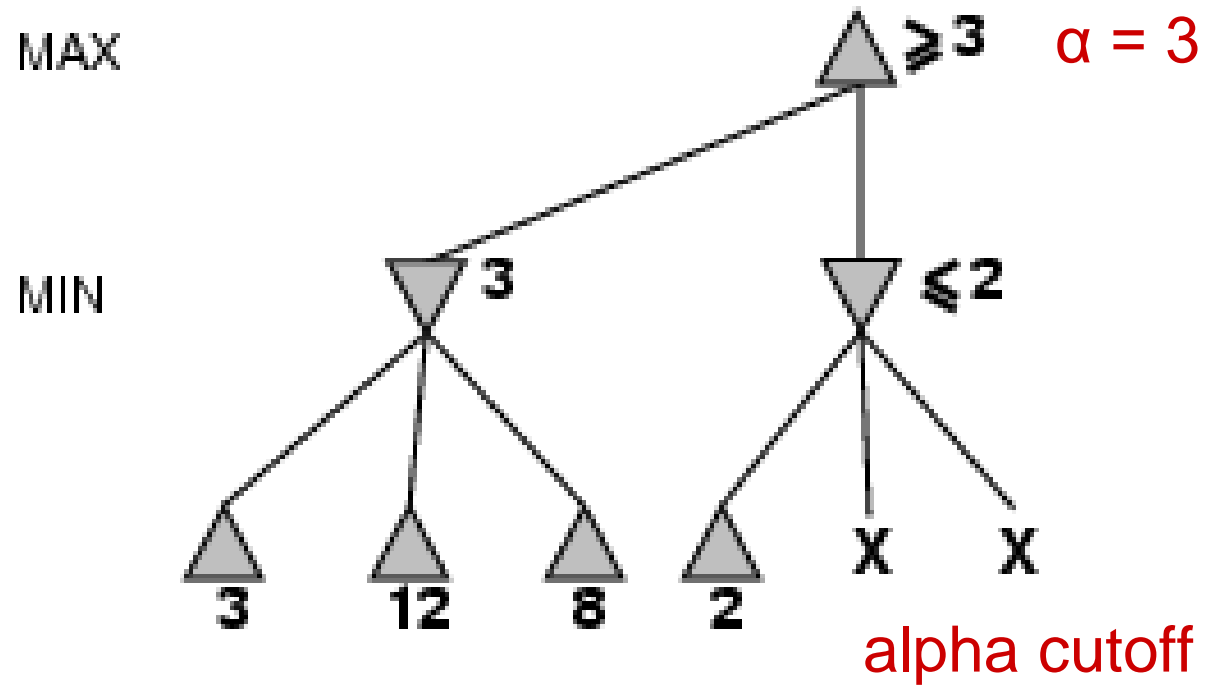

Nút MIN có $\beta \leq \alpha$ của nút cha MAX bất kỳ (α -cut)
Nút MAX có $\alpha \geq \beta$ của nút cha MIN bất kỳ (β -cut)

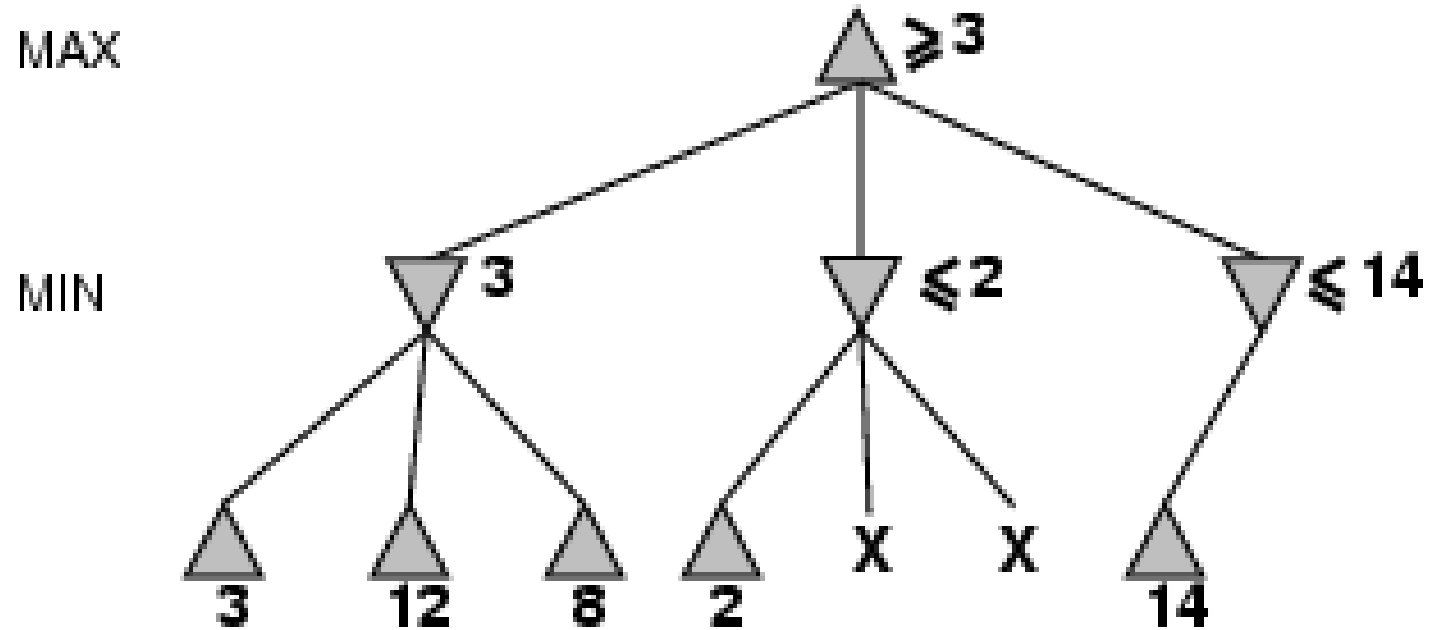
α - β pruning example

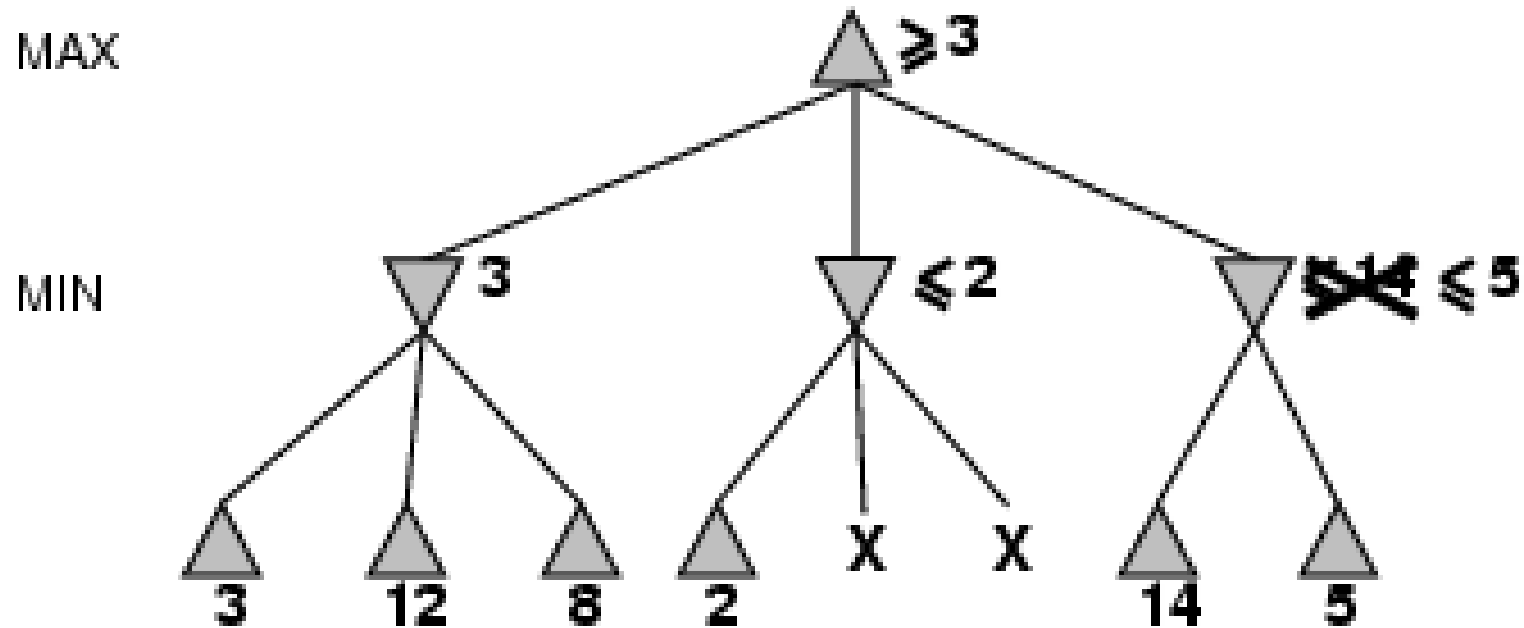
α - β pruning example

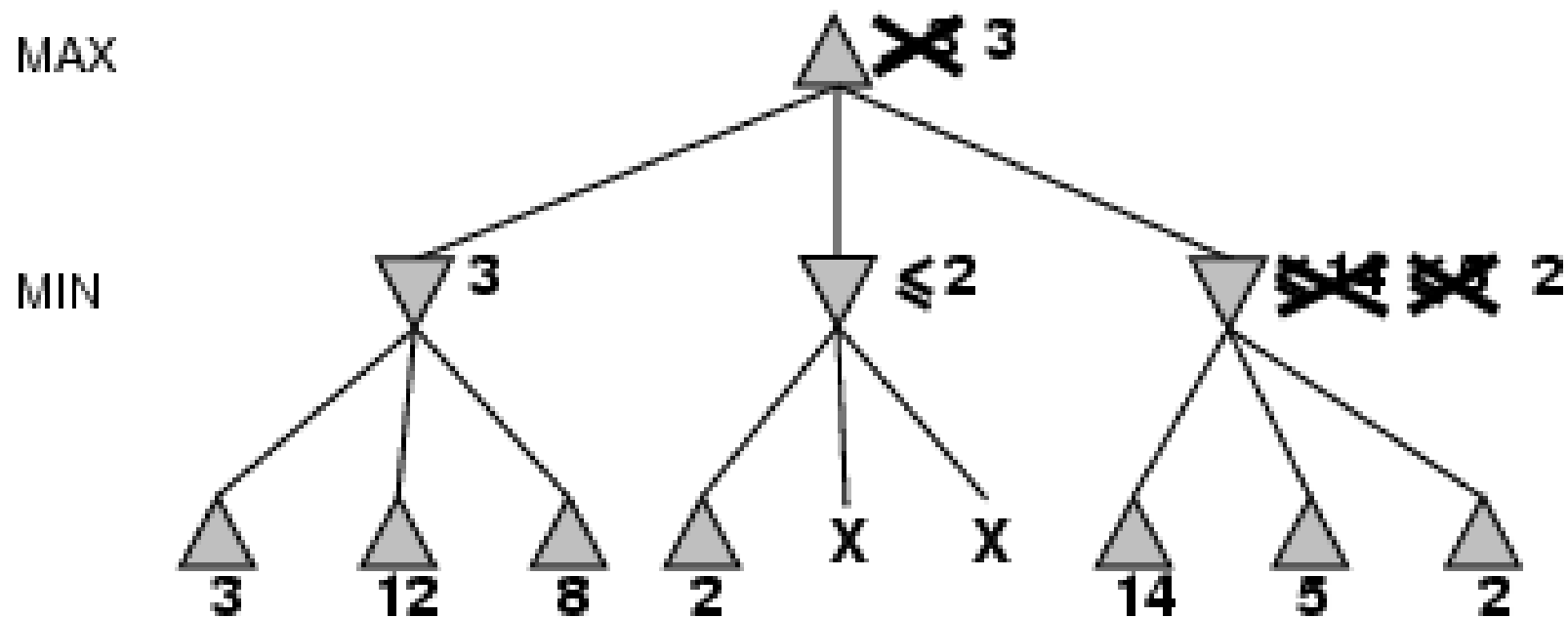
α - β pruning example

α - β pruning example

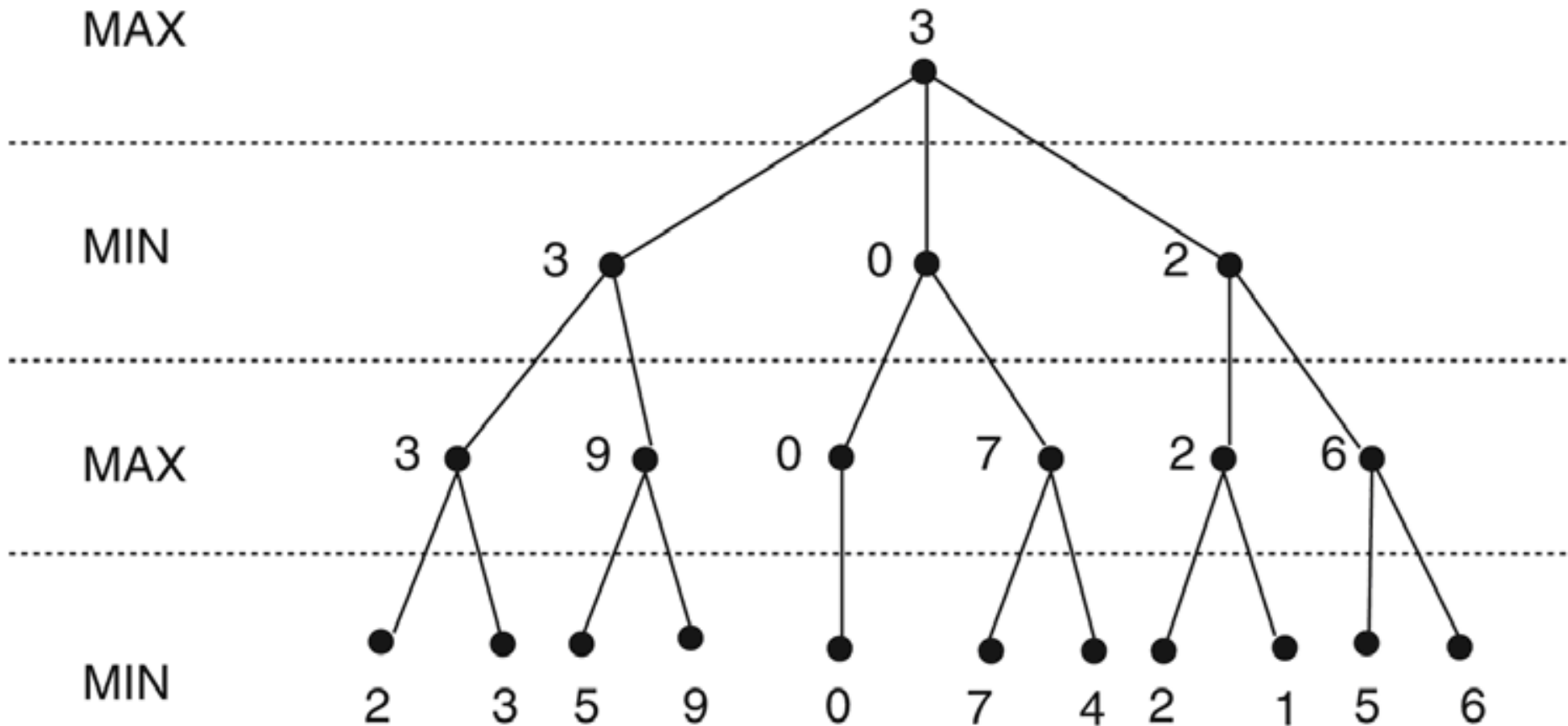

α - β pruning example

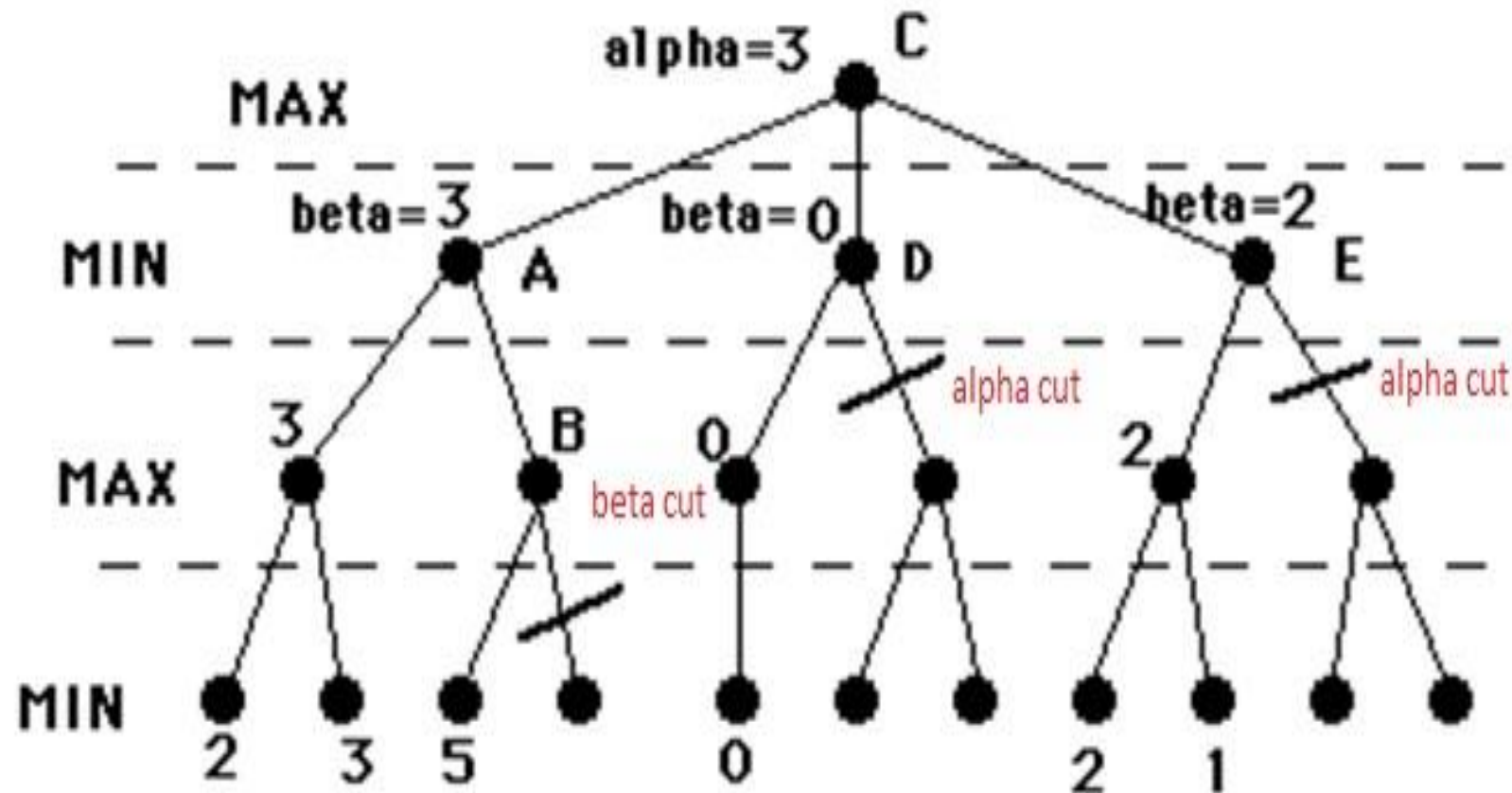
Nút MIN có $\beta \leq \alpha$ của nút cha MAX bất kỳ (α -cut)
Nút MAX có $\alpha \geq \beta$ của nút cha MIN bất kỳ (β -cut)

■ Minimax đối với một KGTT giả định:

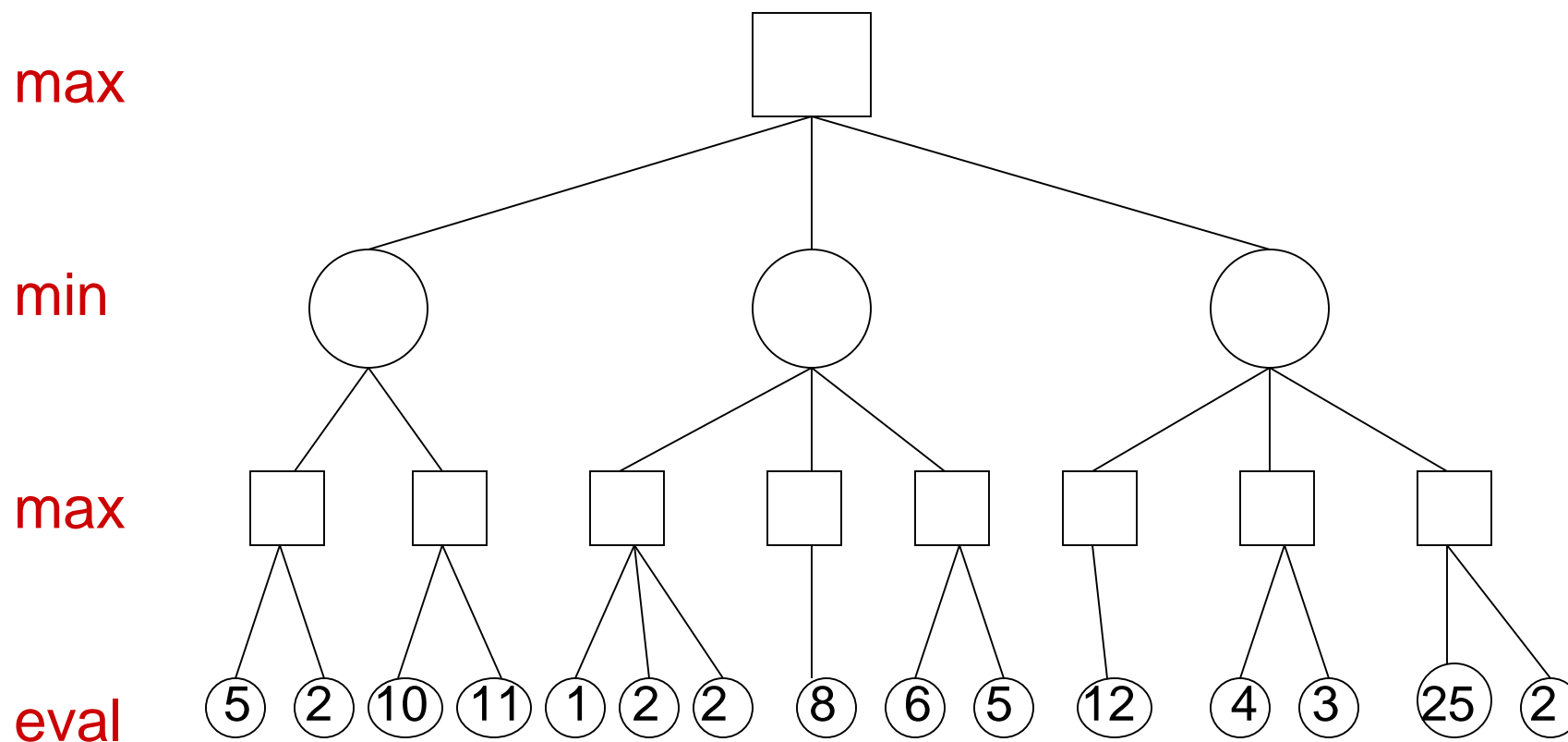

Thủ tục cắt tỉa alpha – beta

A có $\beta = 3$ (Trị nút A sẽ không lớn hơn 3)
B bị cắt tỉa β , vì $5 > 3$
C có $\alpha = 3$ (Trị nút C sẽ không nhỏ hơn 3)
D bị cắt tỉa α , vì $0 < 3$
E bị cắt tỉa α , vì $2 < 3$ Trị nút C là 3

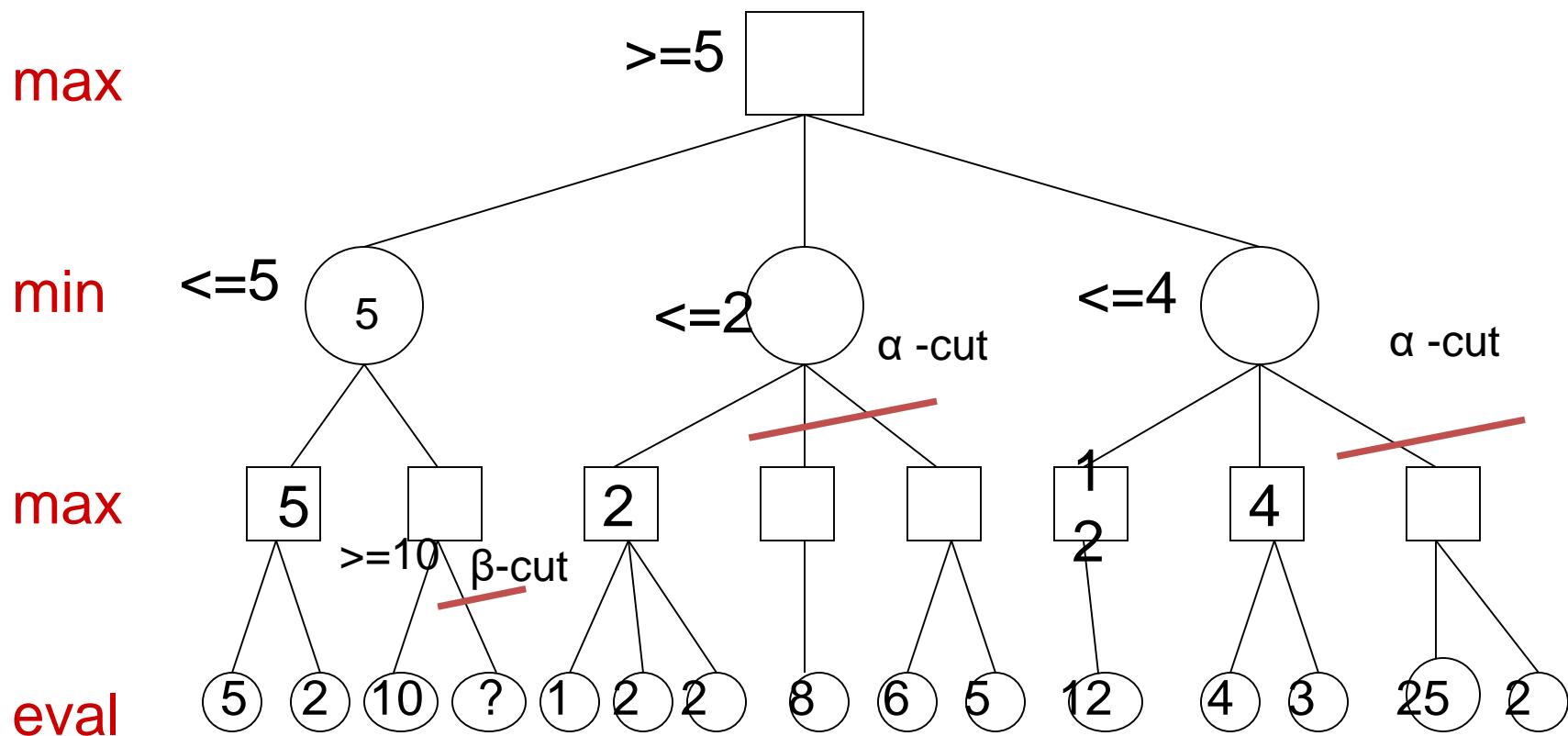
Alpha-Beta Pruning

Nút MIN có $\beta \leq \alpha$ của nút cha MAX bất kỳ (α -cut)
Nút MAX có $\alpha \geq \beta$ của nút cha MIN bất kỳ (β -cut)

The End

Alpha-Beta Pruning

Nút MIN có $\beta \leq \alpha$ của nút cha MAX bất kỳ (α -cut)
 Nút MAX có $\alpha \geq \beta$ của nút cha MIN bất kỳ (β -cut)